

На основу Закона о спорту ("Сл. Гласник РС", бр. 10 од 2016. године), члана 100. став 6. и члана 106. став 3. Правилника о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта у Републици Србији ("Сл. Гласник РС", бр. 95 од 30. новембра 2016. године, 45 од 13. јуна 2018. године, 17 од 26. фебруара 2021. године, 97 од 15. октобра 2021. године) члан 2. став 1. тачка 9. и Статута веслачког савеза Србије, члан 47. став 1. тачка 3. Извршни одбор Веслачког савеза Србије на седници одржаној 31.3.2022. године утврђује предлог

Програма развоја веслачког спорта у Републици Србији (за период 2022. до 2030. године)

1. Увод

1.1. Развој Веслачког савеза Србије и веслања на територији Републике Србије

Веслачки савез Србије је правни наследник некадашњег Југословенског веслачког савеза, основаног 13. августа 1922. године у Љубљани. Оснивачкој скупштини Савеза присуствовали су делегати 12 веслачких клубова из Београда, Загреба, Љубљане, Сплита, Сушака, Задра, Осиека, Карловца, Великог Бечкерека и Вуковара. Тада је договорено да седиште Југословенског веслачког савеза буде у Београду.

Прво првенство Југославије одржано је 8. септембра 1923. године у Цриквеници, а већ наредне, 1924. године, наш Савез је примљен за ванредног члана Светске веслачке федерације (ФИСА), када је репрезентација Југославије први пут учествовала и на Европском првенству. Две године касније, 1926. године постали смо и редовни члан ФИСА. Први пут наша репрезентација је учествовала на Олимпијским играма 1936. у Берлину. Југословенски веслачки савез деловао је скоро 19 година, све до Априлског рата 1941. године, и за то време Југославија је била домаћин 33. Првенства Европе, које је одржано од 2. до 4. септембра 1932. године у Београду, на Ади Циганлији. Као куриозитет остаће забележено да је ово првенство отворио краљ Александар Карађорђевић.

По завршетку Другог светског рата, 1945. године, формиран је Спортски одбор за веслање Фискултурног савеза Југославије. Прво првенство Југославије у новој држави одржано је 18. и 19. августа 1946. у Шибенику, да би 5. децембра 1948. био основан нови Веслачки савез Југославије. Седиште новог Савеза било је у Београду све до 1957. године, када је пресељено у Сплит. Овај Савез функционисао је 43 године, све до 1991. и распада Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

За то време, СФРЈ је била домаћин 46. првенства Европе 1956, Другог првенства света за сениоре 1966. године, Другог првенства света за омладинце 1971. године, као и Светских првенстава за сениоре 1979. и 1989. године. Ова међународна такмичења одржана су на Бледском језеру у Словенији, док је Светско првенство за јуниоре 1978. године одржано у Београду. У овом периоду први пут су се за репрезентацију Југославије на Европском првенству 1955. године у Букурешту такмичиле и жене, а национални тим учествовао је и на Првом првенству света за сениоре 1962. године.

Када је дошло до распада СФРЈ и формирања Савезне Републике Југославије 1991. године, Београд поново постаје седиште Веслачког савеза Југославије. Тада је на Оснивачкој скупштини Савеза за председника изабран Милорад Станулов, истакнути

веслач и спортски радник. Донета су и усклађена документа Савеза (Статут, Правила такмичења, Правилник о регистрацији и слично), оформљен је Извршни одбор, Одбор контроле, тренерска и судијска комисија, чиме је настављено чланство Југославије у Светској веслачкој федерацији, Купу Нација и Балканској федерацији.

Од 1996. године Веслачки савез Србије и Веслачки савез Југославије имају обједињено руководство на чије чело је изабран Данко Ђунић, некадашњи прослављени веслач и изузетни спортски радник. Савезна република Југославија престаје да постоји 2003. године и уместо ње се формира Државна заједница Србија и Црна Гора. Пратећи те промене Веслачки савез Југославије мења назив у Веслачки савез Србије и Црне Горе (ВССЦГ) а систем обједињеног руководства који је постојао од 1996. године наставља да функционише. Нови Савез наследио је сва права и обавезе ВСЈ и задржао чланство у међународним спортским институцијама. Те исте, 2003. године, наша земља била је домаћин Светског првенства за млађе сениоре (до 23 године старости), које је одржано од 24. до 27. јула у Београду, на Ади Циганлији.

Нове промене уследиле су у мају 2006. године, после референдума који је одржан у Црној Гори, након кога је Србија постала независна држава. Веслачки савез Србије и Црне Горе престаје да постоји, а његов континуитет и чланство у међународним организацијама наставља Веслачки савез Србије. Наша веслачка репрезентација почиње да се такмичи под државним обележјима Републике Србије, а 2008. године организује се Светско универзитетско првенство у Београду.

Потом су, у организационом смислу, уследиле много већи изазови. Због рада Веслачког савеза Србије, резултата наших веслача и веслачица на међународном нивоу, али захваљујући и развоју земље, Београда и саме Аде Циганлије, створени су услови који су дозволили организовање и највећих светских такмичења, што је препознала и ФИСА. Београд је тако 2012. године организовао Светски куп, који је уједно био и Квалификациона параолимпијска регата за Параолимпијске игре у Лондону исте године. Уследиле су затим организација Европског првенства за сениоре 2014. и још два Светска купа - 2017. и 2018. године.

Круна рада Савеза ипак је уследила у септембру 2019, када је Светска веслачка федерација Србији доделила организацију сениорског Светског првенства 2023. године.

На територији Републике Србије развој веслачког спорта је почео изузетно рано у односу на већину спортова који су присутни на данашњој спортској сцени у Републици Србији.

Може се слободно рећи да развој веслачког спорта представља у спортском, културолошком, образовном и васпитном смислу велики део развоја спорта у Републици Србији. Отуда произилази и историјска одговорност веслачких клубова у спровођењу свремених тенденција у спорту у Републици Србији, али и у међународној веслачкој и спортској заједници.

Историјски подаци о настанку и развоју веслачких клубова на територији Републике Србије је најлакше представити табеларно. Од 20 клубова учлањених у Веслачки савез Србије, приказаћемо клубове који носе са собом значајан историјски развој веслачког спорта у Републици Србији.

ВЕСЛАЧКИ КЛУБ	МЕСТО	ГОДИНА ОСНИВАЊА
БЕГЕЈ	ЗРЕЊАНИН	1883
ДАНУБИУС	НОВИ САД	1885
ГРАФИЧАР	БЕОГРАД	1905
ПАЛИЋ	СУБОТИЦА	1920
ЦРВЕНА ЗВЕЗДА-БЕОГРАД	БЕОГРАД	1922
ТАМИШ	ПАНЧЕВО	1922
СМЕДЕРЕВО	СМЕДЕРЕВО	1924
ГАЛЕБ	ЗЕМУН	1928
ПАРТИЗАН	БЕОГРАД	1957

Табела 1. Приказује континуирани рад на развоју веслачког спорта најстаријих клубова у Републици Србији.

1.2. Визија

Визија Веслачког савеза Србије је унапређење квалитета живота и обогаћивање друштвених односа становника Републике Србије кроз бављење веслачким спортом, као елемента који је од суштинског значаја за развој њихове личности и здравог начина живота.

1.3. Мисија

Мисија Веслачког савеза Србије представља развој организације веслачког спорта како би се створиле могућности да се што више грађана Републике Србије бави веслањем, са циљем развоја своје личности, одржавања доброг здравља, побољшања физичких способности, бољег и сврсисходнијег коришћења слободног времена, унапређења квалитета живота и постизања врхунских спортских резултата.

1.4. Циљеви

У складу са својом мисијом и улогом, Веслачки савез Србије одређује следећа начела и циљеве развоја веслачког спорта:

- старање о развоју и унапређењу веслачког спорта на територији Републике Србије;
- стварање услова и старање о спортским активностима које за резултат имају врхунске резултате и спортски квалитет;
- рад на промоцији српског веслања у међународним и домаћим оквирима;
- обављање активности у складу са начелима World Rowing-a, као и у складу са начелима олимпијског покрета односно Олимпијске повеље Међународног олимпијског комитета;
- старање да у оквиру своје надлежности спроводи правила веслања и регулативе донете у складу са правилима World Rowing-a;
- борба против свих притисака политичког, религиозног и економског карактера, који могу угрозити спортска правила и једнаке шансе за све;
- борба против допинга и да ће поштовати одредбе Светског антидопинг кодекса и Закона о спречавању допинга у спорту;
- подстицање бављење веслањем, посебно деце и омладине;
- помагање и подстицање развоја спортске етике;

- борба против дискриминације сваке врсте;
- рад на заштити и унапређењу животне средине.

1.5. Институционални механизми за спровођење програма развоја веслачког спорта у Републици Србији

Институционални механизми у оквиру којих Веслачки савез Србије спроводи програм развоја веслачког спорта у Републици Србији су:

- **Министарство омладине и спорта** као део владе Републике Србије спроводи интервениционистичку политику државе у спорту према члану 97. став 1. тачка 10. Устава Републике Србије, који гласи: Држава Србија обезбеђује и уређује систем у областима здравства, социјалне заштите, борачке и инвалидске заштите, бриге о деци, образовања, културе и заштите културних добара, **спорта**, јавног информисања; систем јавних служби.
- **Спортски савез Србије** обавља послове којима се обезбеђују услови за праћење, развој и унапређење спортске рекреације, спорта деце, укључујући физичко васпитање деце предшколског узраста и школски спорт, универзитетски спорт, спорт у дијаспори и врхунског спорта у неолимпијским спортовима, као и друге послове у складу са овим законом и Националном стратегијом развоја спорта.
- **Олимпијски комитет Србије** обавља послове којима се обезбеђују услови за: праћење, развој и унапређење врхунског спорта и система врхунског спорта у олимпијским спортовима, организацију и одржавање међународних спортских такмичења која су у надлежности Међународног олимпијског комитета, остваривање међудржавне и међународне спортске сарадње и реализацију програма и пројеката из ове области који су од општег интереса за Републику Србију, као и друге послове у складу са овим законом.

1.6. Повезаност са другим стратешким документима

Основни задатак државе је да уреди и обезбеди систем спорта у ком би њени грађани имали слободан приступ спорту где год да живе, без обзира на њихову способност. На нивоу локалне заједнице и друштва у целини, спорт може значајно допринети промоцији здравља и превенцији хроничних болести, развоју образовања деце и младих, родној равноправности и оснаживању жена, инклузији и благостању особа са инвалидитетом.

Опште је познато да се спортом представља држава у свету, афирмише њено културно богатство и да су спортисти најбољи амбасадори. У складу са том чињеницом спорт је у Уставу Републике Србије дефинисан као категорија од посебног друштвеног интереса чиме је држава препознала и уважила спорт као друштвену вредност о којој се стара Република, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Спорт је у Уставу Републике Србије дефинисан као категорија од посебног друштвеног интереса и великим делом се финансира из буџета Републике Србије, буџета аутономне Покрајне и буџета локалних самоуправа. Услед таквог правног решења, Република, тј. њени надлежни органи имају право и дужност да одреде и осмисле циљеве, критеријуме и приоритете за улагање буџетских средстава у спорт.

Уставом је дефинисано и да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области спорта. На нивоу Републике Србије су последњих година донети су Закон о спорту (“Сл. Гласник РС”, бр. 10 од 2016. године), Национална стратегија развоја спорта за период од 2014. до 2018. године (донета 2014. године) и бројна подзаконска акта чиме је у значајној мери уређен систем спорта код нас. Кроз закон и подзаконска акта јасно су дефинисана права и обавезе субјеката у области спорта, дефинисан општи интерес спорта од републичког до локалног нивоа, до детаља су разрађена права и обавезе спортиста и спортских стручњака (категоризација, стипендирање, национална признања), здравствене заштите, спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, школовање, стручно оспособљавање и добијање дозволе за рад спортских стручњака, право на стручни рад итд.

Законом о спорту се предвиђа стратешко планирање спортског развоја, како на националном, тако и на локалном нивоу, а у циљу континуитета планирања и унапређења система спорта уопште, а што ће довести и до успостављања кохерентног система извештавања и праћења постигнутих резултата, од спортских клубова.

Поред Закона о спорту (“Сл. Гласник РС”, бр. 10 од 2016. године), Националне стратегије развоја спорта од 2014. до 2018. године, Акционог плана за спровођење Националне стратегије спорта овај програм развоја веслачког спорта у Републици Србији се заснива на законима које је држава донела, а односе се на међународне правне прописе и то:

- Закон о ратификацији конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори“, број 9/90)
- Закон о ратификацији Европске конвенције против допинговања у спорту, са Додатком („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори“, број 4/91)
- Закон о потврђивању Најробијског уговора о заштити олимпијских симбола, са Анексом („Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, број 1/99)
- Закон о потврђивању Међународне конвенције против допинга у спорту („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 38/09)

Закон о спорту Републике Србије поштује и прати међународна спортска правила које је држава прихватањем потврдила (ратификовала), а која су такође стратешка документа као основ програма развоја веслачког спорта у Републици Србији, и то:

- Уједињене нације
- Савет Европе
- Европска Унија

Уједињене нације:

- Међународна повеља о физичком образовању и спорту УНЕСКО-а
- Резолуција Генералне скупштине Уједињених нација 58/5 – „Спорт као средство за промоцију образовања, здравља, развоја и мира“.

Савет Европе:

- Европска спортска повеља
- Кодекс спортске етике

- Европска повеља о спорту за све
- Европски Манифест – Млади и спорт
- Препорука бр. П (95) – „О значају спорта за друштво“
- РЕЗОЛУЦИЈА – „О принципима доброг управљања у спорту“
- Препорука бр. (99) 9 – „О улози спорта у продубљивању социјалне кохезије“
- Препорука (2003) 6 – „О унапређењу физичког образовања и спорта за децу и младе у свим државама Европе“
- Препорука (2000) 17 – „О правилима одрживости у спорту: партнерство између спорта и животне средине“
- Препорука бр. (86) 18 – „Европска повеља о спорту за све – особе са инвалидитетом“
- Препорука бр. (88) 8 – „Спорт за све – старије особе“
- Резолуција бр. 2/75 – „О улози јавних власти у развоју спорта за све“
- Резолуција бр. 27 (1996) 1 – „Спорт и локалне власти“
- Завршна декларација Европске конференције о спорту и локалним властима – „Спорт за све: улога и одговорности локалних власти“
- Закључци семинара: „Спорт и локалне власти“ (Мадрид, 1979)
- Европска повеља о локалној самоуправи
- Европска урбана повеља
- Основни принципи статуса невладиних организација у Европи

Европска унија:

- Изјава из Амстердама о значају спорта (Уговор из Амстердама)
- Декларација из Нице о специфичним карактеристикама спорта
- Бела књига о спорту
- Пресуде Европског суда правде у области спорта
- Уговор о функционисању Европске уније (Лисабонски уговор)

Поред наведених стратешких докумената програм развоја веслачког спорта у Републици Србији се заснива на донетим подзаконским актима, као оперативним документима, и то:

- Правилник о условима за кандидовање организација у области спорта за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије: 11/2021-76
- Правилник о спровођењу здравствених прегледа спортиста и спортских стручњака: 88/2020-131
- Правилник о номенклатури спортских занимања и звања: 86/2020-4
- Правилник о евиденцијама које воде акредитоване високошколске установе и друге организације које се баве стручним оспособљавањем у области спорта: 60/2020-274
- Правилник о дозволи за рад спортских стручњака: 60/2020-273
- Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању за обављање одређених стручних послова у спорту: 60/2020-265

- Правилник о књизи чланова удружења, друштава и савеза у области спорта: 8/2018-8
- Правилник о стручном спортском испиту: 7/2018-39
- Правилник о садржини и начину вођења Јединствене евиденције удружења, организација и предузетника у области спорта: 108/2017-33
- Правилник о подношењу извештаја о одобреним и реализованим програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта: 73/2017-27
- Правилник о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности: 42/2017-74
- Правилник о националним евиденцијама у области спорта: 24/2017-44
- Правилник о националној категоризацији спортова: 12/2017-16, 109/2021-62, 4/2022-116
- Правилник о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта у Републици Србији: 95/2016-42, 45/2018-50, 17/2021-33, 97/2021-247
- Правилник о спортским гранама од посебног значаја за Републику Србију: 95/2016-41, 17/2021-33
- Правилник о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта: 64/2016-120, 18/2020-48
- Правилник о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта: 51/2016-3, 95/2016-43, 59/2017-11, 84/2017-54, 44/2018-80
- Правилник о садржини и начину вођења Регистра удружења, друштава и савеза у области спорта: 32/2016-36, 44/2018-27 (др. закон)
- Правилник о националној категоризацији спортских објеката: 103/2013-7
- Правилник о условима за обављање спортских делатности: 63/2013-91
- Правилник о коришћењу јавних спортских објеката и обављању спортских активности у јавним спортским објектима: 55/2013-51
- Правилник о националној категоризацији спортских стручњака: 25/2013-35
- Правилник о ближим условима и критеријумима за стипендирање врхунских спортиста аматера за спортско усавршавање и за доделу новчане помоћи врхунским спортистима са посебним заслугама: 124/2012-271
- Правилник о националној категоризацији врхунских спортиста: 123/2012-68, 159/2020-121
- Правилник о надзору над стручним радом у области спорта: 92/2011-40

- Правилник о садржају и обрасцу пријаве за евидентирање података о спортским организацијама, спортским савезима, спортским друштвима и спортским центрима: 43/2011-48

2. Опис тренутног стања

Полазни основ за анализу тренутног стања и главни извор података су књига чланова Веслачког савеза Србије и евиденција регистрованих веслача и веслачица у Веслачком савезу Србије. Мора се нагласити да су у статистичке податке ушли само регистровани такмичари, а да је вероватно број веслача по клубовима већи, рачунајући веслачку рекреацију, школе веслања и друге облике организовања чланства у клубу.

Вероватно је да недостатак ових података представља мањкавост у постизању пуне слике о броју људи који гравитирају ка Веслачком савезу Србије по било ком основу организовања, а не само по основу регистрованих такмичара и такмичарки у веслачком спорту.

Податке би требало допунити и бројем активних тренера и њиховим нивоом стручних квалификација. Паушална оцена је да је у Веслачком савезу Србије радно активно око 40 тренера са валидном дозволом за рад. У односу на број регистрованих такмичара можемо закључити да ангажовани тренери у свим клубовима раде у просеку са 13 регистрованих такмичара. Законски пропис је да један тренер треба да буде ангажован на 30 такмичара, по томе се може закључити да је у Веслачком савезу Србије ангажовано више него довољно тренера, што би био добар податак да број регистрованих веслача задовољава развојну слику веслачког спорта у Србији. То није случај, али такође се мора закључивати према укупном броју чланова клубова који су организовани у друге не такмичарске секције.

Из Табеле 2. се види распоред регистрованих такмичара по клубовима. У Веслачки савез Србије је учлањено 20 веслачких клубова у којима весла 509 регистрованих веслача у 2022. години.

Број веслача је три пута већи од броја веслачица, што је традиционални однос полова који се баве веслањем у Србији. Савремене тенденције и политика међународних спортских организација, као и домаћа стратешка документа у спорту охрабрују учешће већег броја жена у спорту, па и у веслању. Можемо закључити да је ангажовање већег броја веслачица један од могућих праваца повећања броја спортиста у Веслачком савезу Србије.

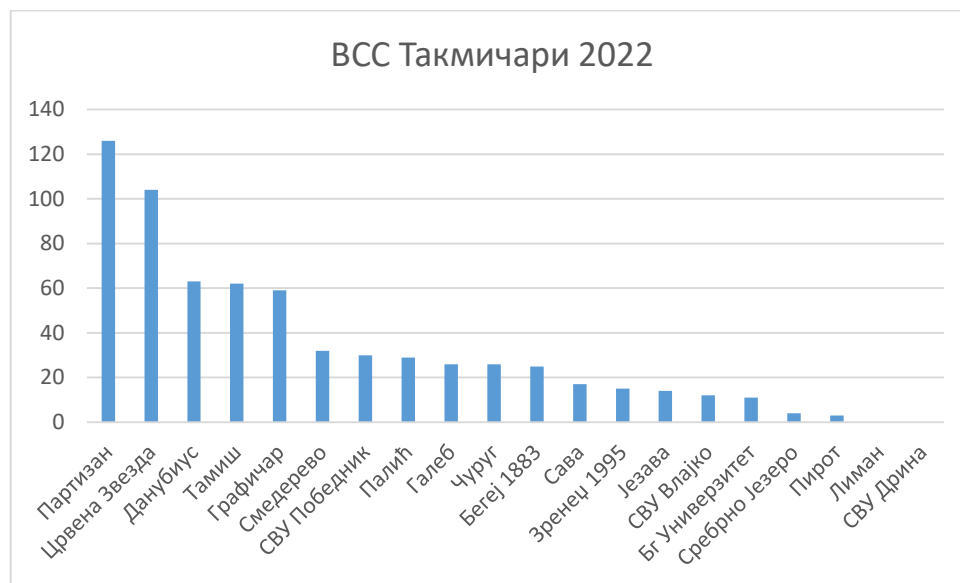
Карактеристика тренутног стања у клубовима Веслачког савеза Србије је да клубови који имају вишедеценијску традицију у веслачком спорту (стогодишњу), што је приказано у Табели 1. представљају и тежишне носиоце веслачког спорта у Србији, гледајући број регистрованих такмичара.

Оваква ситуација није добра јер то значи да клубови са скромнијом традицијом или новоосновани не могу да прате организационе и материјалне захтеве веслачког спорта и да би у том случају улога Веслачког савеза Србије била пресудна кроз стручну, па и материјалну помоћ. Предпоставка је да је интензивнији развој ових клубова друга полуга развоја веслачког спорта у Србији.

ВСС број регистрованих такмичара по клубовима			
Клуб	М	Ж	М+Ж
Партизан	100	26	126
Црвена Звезда	79	25	104
Данубиус 1885	51	12	63
Тамиш	53	9	62
Графичар	44	15	59
Смедерево	26	6	32
СВУ Победник	23	7	30
Палић	21	8	29
Галеб	17	9	26
Чуруг	15	11	26
Бегеј 1883	16	9	25
Сава	17	0	17
Зренекс 1995	6	9	15
Језава	11	3	14
СВУ Влајко	11	1	12
БГ Универзитет	6	5	11
Сребрно језеро	4	0	4
Пирот	3	0	3
Лиман	0	0	0
СВУ Дрина	0	0	0
Укупно	503	155	658

Табела 2. Број регистрованих такмичара по веслачким клубовима у ВСС-у у 2022. години, приказаних по полу.

Хистограм 1. Приказује дате табеларне податке из табеле 2. и даје сликовиту представу уз коментар дате табеле 2.

Хистограм 1. Графички приказ броја регистрованих такмичара по веслачким клубовима у ВСС-у, приказаних по полу.

Анализа структуре регистрованих веслача и веслачица по полу и категоријама у 2022. години, приказана у Табели 3, веома јасно дефинише и потврђује коментаре из Табеле 2.

Као и у предходној Табели 2. види се да клуб са дугом традицијом из Панчева „Тамиш“ нема регистрованих веслача и веслачица, али тај податак не говори да клуб нема спортисте, већ да их у овом периоду од нове године није регистровао и то ће вероватно учинити накнадно.

Чак и делимичан поглед на Табелу 3. показује да у Веслачком савезу Србије у 2022. години преовлађује пионирско и кадетско веслање у односу на јуниорско и сениорско веслање. Код особа женског пола, однос пионирке и кадеткиње према јуниоркама и сениоркама је 2:1. Код веслача однос пионира и кадета према јуниорима и сениорима је 1,64 :1.

Када се узму комплетне јуниорске категорије према сениорским, добијени однос представља индикативно тешку ситуацију. Све јуниорске категорије према сениорској у женској конкуренцији је 4,32:1, а у мушкој конкуренцији овај однос је 4,31:1, што је скоро иста и неповољна пропорција.

Мора се узети у обзир да су сви сениори и сениорке сврстане у једну група, али да се могу поделити на две стварне групе и то малађе сениорке и сениори и сениори и сениорке преко 23 године. Такав податак би дао прилично лош однос сениора и сениорки према осталим регистрованим веслачима и веслачицама у Веслачком савезу Србије.

Једини закључак који можемо извући из ових података је да у Републици Србији имамо јуниорско веслање. Оваква слика се не резликује од генералне слике спорта у Србији. Приказани подаци јасно указују да мало веслача и веслачица наставља са веслањем у каснијим годинама у Републици Србији. Не улазећи тренутно у анализу разлога за престанак веслачке каријере после јуниорског узраста, можемо да констатујемо да од данас у наредном другом олимпијском циклусу, Веслачки савез Србије неће имати валидну репрезентацију, уколико се не делује по овом питању, за представљање националног веслања на међународном нивоу, иако је срећна околност да је текући олимпијски циклус битно скраћен.

ВСС број чланова по клубовима (по полу и категоријама) у 2022. години													
Клуб	Ж	РЖ	КЖ	ЈЖ	СЖ	ВЖ	М	РМ	КМ	ЈМ	СМ	ВМ	Укупно
Партизан	26	2	9	10	3	2	100	24	24	24	27	1	126
Црвена Звезда	25	8	7	6	3	1	79	28	24	16	8	3	104
Данубиус 1885	12	2	7	1	2	0	51	14	18	14	5	0	63
Тамиш	9	0	6	1	2	0	53	15	19	6	10	3	62
Графичар	15	2	7	1	4	1	44	12	12	7	13	0	59
Смедерево	6	2	1	3	0	0	26	6	10	3	6	1	32
СВУ Победник	7	0	4	1	2	0	23	7	9	6	1	0	30

Палић	8	3	4	1	0	0	21	7	7	3	3	1	29
Галеб	9	6	1	0	2	0	17	7	7	0	3	0	26
Чуруг	11	9	0	0	2	0	15	15	0	0	0	0	26
Бегеј 1883	9	4	0	0	1	4	16	6	7	2	0	1	25
Сава	0	0	0	0	0	0	17	1	10	3	3	0	17
Зренекс 1995	9	0	1	4	3	1	6	0	0	3	3	0	15
Језава	3	0	3	0	0	0	11	3	5	1	1	1	14
СВУ Влајко	1	0	1	0	0	0	11	8	3	0	0	0	12
БГ Универзитет	5	0	0	0	4	1	6	0	0	0	2	4	11
Сребрно језеро	0	0	0	0	0	0	4	2	1	1	0	0	4
Пирот	0	0	0	0	0	0	3	1	0	2	0	0	3
Лиман	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
СВУ Дрина	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно	155	38	51	28	28	10	503	156	156	91	85	15	658

Табела 3. Број чланова по клубовима (по полу и категоријама) у 2022. години.

Свакако да би се из приказаних података могло извући доста корисних закључака, али тај процес ћемо оставити за оперативније планове и анализе. За стратешки документ какав је овај, закључак који смо изнели је довољно индикативан.

У наставку је дата анализа, и приказана у Табели 4. броја укупно регистрованих веслача и веслачица у Веслачком савезу Србије, по годинама у периоду од 2016. до 2022. године.

Подаци за 2021. годину су били недоступни из непознатог разлога, али се и без те године може сагледати опадајући тренд укупно регистрованих такмичара у свим категоријама. Подаци за недостајућу годину би само ублажили криву Дијаграма 1. приказаног у наставку текста.

ВСС број регистрованих такмичара по клубовима по годинама							
Клуб	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Партизан	143	152	172	146	121	135	126
Црвена Звезда	138	116	95	101	128	115	104
Данубиус 1885	115	122	101	83	87	87	63
Тамиш	28	30	36	60	63	56	62
Графичар	81	88	57	45	64	55	59
Смедерево	60	69	51	87	55	46	32
СВУ Победник	/	/	/	/	/	26	30
Палић	23	27	33	21	22	26	29
Галеб	66	52	56	56	55	42	26
Чуруг	12	15	24	24	18	27	26
Бегеј	6	4	15	24	15	25	25
Сава	17	28	47	43	44	19	17
Зренекс 1995	9	7	17	13	14	14	15
Језава	3	1	4	11	16	11	14

СВУ Влајко	/	/	/	/	/	/	12
БГ Универзитет	13	8	12	13	9	10	11
Сребрно Језеро	/	10	5	10	6	1	4
Пирот	3	1	5	6	3	3	3
Лиман	16	0	11	6	7	0	0
СВУ Дрина	/	/	/	4	1	0	0
Укупно	733	730	741	753	728	618	658

Табела 4. Број регистрованих такмичара по клубовима по годинама.

Приказани резултати показују велики скок броја регистрованих такмичара од 2016. на 2017. годину и задржавање тог тренда од 2017. до 2020. године. У 2022. години се бележи драстичан пад укупног броја регистрованих такмичара у Веслачком савезу Србије. Разлог томе је да је тек почетак сезоне и очекује се да ће до Првенства Србије тај број бити као и у предходним годинама.

Ови подаци се слажу са раније изведеним закључцима и упућују на хитност спровођења приоритетних задатака Програма развоја веслачког спорта у Републици Србији за период од 2022. године до 2030. године.

Дијаграм 1. Укупно регистровани такмичари по годинама

3. Приоритети програма развоја веслачког спорта у Републици Србији од 2022. до 2023. године

Полазећи од тога да спорт обухвата сваки облик физичке активности која доприноси физичкој спремности, добром стању менталног здравља и социјалном повезивању (организована или неформална рекреација, такмичарски спорт, традиционалне и друге спортске игре), програм своје деловање посебно усмерава на следеће приоритете:

- развој веслачког спорта код деце и омладине,
- повећање обухвата бављења грађана веслачким спортом кроз развој и унапређење рекреације кроз веслање;
- развој и унапређење врхунског веслања;
- развој и унапређење инфраструктуре за веслачки спорт.

Имплементација програма захтева тимски рад и заједничке активности свих чинилаца Веслачког савеза Србије. Да би задатак био успешно обављен, потребна су јасна правила и јасно дефинисани носиоци реализације активности потребних за реализацију овог програма.

3.1. Развој веслачког спорта код деце и омладине

За децу и младе физичка активност је природна форма кретања која подразумева изазов и уживање засновано на игри.

Веслачки спорт треба да буде појединачно доступан свим младима без дискриминације, чиме се омогућавају једнаке могућности дечацима и девојчицама, уз уважавање посебних потреба сваког старосног узраста.

Улога физичких активности у образовању деце, стицању моторичких способности, стицању друштвених способности и очувању здравља је изузетно битна. Притом, добробит детета, без обзира на узраст, увек мора бити најважнији циљ.

Практично организовање веслачких активности је општеприхваћено као сврсисходно за децу и омладину и има позитиван утицај на њихов физички, ментални, психолошки и друштвени развој.

Веслачки спорт се сматра нарочито погодним за физичку и менталну добробит деце и суштински је битан за превенцију здравствених проблема. За свестрани развој детета од кључног значаја је одговарајуће физичко образовање у школи и бављење ваннаставним спортским активностима у школским спортским секцијама и школским спортским друштвима. Сви млади треба да добију адекватне могућности за свакодневно бављење веслачким спортом. Квалитет обуке веслања треба да буде обезбеђен и унапређен кроз квалификоване веслачке тренере, уз одговарајуће мере за надзор квалитета рада тренера.

Потребно је да све младе, а посебно оне у завршним разредима упознати са локалним веслачким клубовима и остварити сарадњу са школама у остварењу тог циља. Деца и омладина треба да знају које могућности имају у веслачким клубовима, како би могли да се активно баве веслачким спортом током школовања.

Циљ Веслачког савеза Србије је да:

- деца и омладина развију љубав према веслачком спорту;
- да основе за бављење веслачким спортом стекну током раних година (од 14. године);
- да се побољша, нормативно унапреди, свеобухватније и редовније контролише и прати и стално унапређује стручни рад у веслању, нарочито са децом и омладином;
- да јачају везе између школа и организација веслачких клубова, где је то могуће;
- да се обезбеди одговарајућа спортска инфраструктура и потенцирају такмичења која у подстичу децу и омладину у развоју такмичарског духа и навика,
- да универзитетско веслање буде значајно унапређено и формирано на универзитетима и факултетима;
- да се врхунским веслачима обезбеде посебни услови при упису на студије на високошколским установама и посебни услови студирања, у складу са законом.

У оквиру општих циљева развоја веслачког спорта код деце и омладине, посебни циљеви су:

- побољшани материјално-технички услови за реализацију активности универзитетског веслања;
- повећано учешће ученика и студената на веслачким такмичењима;
- побољшан и контролисан стручни тренерски рад са децом и омладином;
- унапређење медијског праћења и промоција такмичења и активности деце и омладине у веслачком спорту;
- фер плеј, сарадња, толеранција и поштовање различитости на веслачким такмичењима и између веслачких клубова.

3.2. Повећање обухвата бављења грађана веслачким спортом кроз развој и унапређење рекреације кроз веслање

Не само Законом о спорту Републике Србије него и сви релевантни међународни документи у области спорта истичу да свако има право да се бави спортом, с тим да такво бављење мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, у складу са природном средином и друштвеним окружењем, фер, толерантно, етички прихватљиво, одговорно, независно од злоупотреба и циљева који су супротни спортском духу и доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичке способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство.

Циљ овог програма је да се креира, очува и унапреди способан, одржив и координиран рекреативни веслачки спорт који може да учешће за што већи броја грађана. У том погледу треба подстицати веслачке клубове за коришћење благодети свих потенцијала веслачког спорта.

Кроз реализовање веслачки рекреативних програма грађани би остварили бројне користи:

- унапређење индивидуалне здравствене заштите, посебно борбе против растућег проблема гојазности;
- унапређење здравља, превенције болести и рехабилитације; допринос кохерентнијем и одрживијем развоју друштва;
- очување животне средине;
- спречавање асоцијалног понашања; омогућавања младим људима;
- омогућавање што дуже радне ангажованости и развоја радних способности; повећање индивидуалних и колективних способности, посебно жена;
- обезбеђење једнакости полова;
- борба против дискриминације и маргинализације; спречавање полне дискриминације, дискриминације особа са инвалидитетом, старих и сиромашних; спречавање дискриминације припадника других етничких група и предупређење сукоба;
- подстицање друштвене интеграције;
- стварање повољнијих услова за рехабилитацију и реинтеграцију избеглица; подстицање сарадње и друштвене покретљивости;
- заштита људских права;
- подизање образовних критеријума.

У приоритетне задатке Веслачког савеза Србије спада и промоција здравих стилова живота и пружање могућности грађанима да се баве веслачким спортом.

Општи циљ програма је повећан обухват бављења веслачким спортом у свим сегментима становништва, посебно жена и особа са инвалидитетом.

Посебни циљеви:

- побољшани материјално-технички услови у циљу доступности грађанима да се баве веслачким спортом;
- подстакнуто значајније укључење јединица локалне самоуправе у финансирање програмских активности из области рекреативног веслања и укључивање особа са инвалидитетом у веслачки спорт;
- дефинисани критеријуми у оквиру области веслачке рекреације кроз правилнике и унапређени стручни потенцијали с циљем израде критеријума за финансирање ове области.

3.3. Развој и унапређење врхунског веслања

Циљ развоја и унапређења врхунског веслања је да се препознају најталентованији веслачи у Републици Србији. Повезивање науке и праксе ради постизања врхунских резултата у веслању и да се талентима и већ рангираним врхунским спортистима омогући несметан развој и напредак у свим узрасним категоријама и обезбеде услови за боље позиционирања Републике Србије на међународној веслачкој сцени.

Бављење веслањем на највишем нивоу биће подржано и подстакнуто на одговарајуће начине од стране Веслачког савеза Србије. Подршка треба да покрива подручја као што су:

- препознавање талента и саветовање;
- пружање одговарајућих услова;
- развој бриге и подршке кроз спортску медицину и спортску науку;
- охрабривање тренирања уз примену научних метода;
- едукација за тренере и друге лидерске функције;
- помоћ клубовима у обезбеђивању постојања одговарајућих структура и такмичарских екипа.

Методи пружања одговарајуће непосредне или посредне подршке веслачима и веслачицама који показују изузетан квалитет треба да буде развијено у сарадњи са Министарством омладине и спорт РС, Спортским савезом Србије и Олимпијским комитетом Србије, како би се веслачима и веслачицама био омогућен пун развој њихових спортских и људских капацитета, уз поштовање њихове личности и физичког и моралног интегритета.

Веслачки клубови чине основу веслачког спорта у Републици Србији и треба да буду одрживи и стимулисани раду од стране Веслачког савеза Србије.

Применом овог развојног програма у области врхунског веслања циљ је да се:

- обезбеди већи број финансијских извора и већи обим финансијских средстава за оне веслачке клубове и веслаче и веслачице који су способни да постигну врхунске резултате на светској сцени;

- веслачима и веслачицама обезбеде услови, ресурси и могућности у циљу максималног испољавања њихових потенцијала, као и услови за тренинг по највишим светским критеријумима, како би били спремни за постизање најбољих резултата на међународним такмичењима;
- привуку и ангажују најбољи спортски стручњаци у организацијама у веслачког спорта у Републици Србији, у циљу подизања квалитета стручног рада, с посебним ангажовањем и инсистирањем на перманентној едукацији спортских стручњака ангажованих у Веслачком савезу Србије, како кроз неформално образовање, тако и кроз повезивање са високошколским установама;
- помогне веслачким клубовима да препознају таленте, осмисле квалитетне планове програме за њихов развој и коначно, да развију њихове спортске потенцијале;
- подржава развој истраживања и технологије у овој области.

3.4. Развој и унапређење инфраструктуре за веслачки спорт

Ниво бављења спортом у сваком друштву значајно зависи од броја, разноврсности и доступности потребних спортских објеката.

Циљ Веслачког савеза Србије је да се развије и унапреди веслачка инфраструктура у Републици Србији. Подизање капацитета веслачке инфраструктуре је заједничка обавеза свих веслачких клубова и Веслачког савеза Србије. То подразумева и спровођење мера чији је циљ обезбеђивање доброг управљања капацитетима, њихово безбедно и потпуно коришћење.

3.5. Стручни рад у веслачком спорту

Предуслов за развој веслања и бављење веслачким спортом је располагање квалитетним стручњацима на свим нивоима, од административног и техничког до оних који раде на вишим нивоима руковођења, обуке и тренинга.

Кадрови могу бити и волонтерски и професионални, с тим да професионални кадрови могу бити и подршка волонтерима. Учесници у вођењу или надгледању веслачких активности треба да имају одговарајуће квалификације, при чему посебну пажњу треба да поклањају заштити безбедности и здравља веслача и веслачица под њиховом контролом.

Потреба за квалификованим, стручним кадром посебно добија на тежини када је у питању рад са децом и младима у веслачком спорту. Сви веслачки клубови дужни су да осигурају да сви који су одговорни за децу и младе буду на одговарајућем нивоу стручно квалификовани, односно оспособљени да се њима баве, тренирају их или образују, а посебно да разумеју биолошке и психолошке промене везане за њихово сазревање.

Ова лица треба да обезбеде да њихов лични ниво обучености и квалификација одговара потребама деце и младих, током њиховог кретања кроз разне фазе привржености веслачком спорту.

Треба да се понашају на начин који даје добар пример и представља модел понашања за децу и омладину.

У раду са младима на прво место мора се стављати здравље, безбедност и добробит детета или младог веслача, и осигурати да те вредности буду испред победничких стремљења или репутације клуба, тренера или родитеља.

Са друге стране, детету, младој особи и породици треба дати што је могуће више информација које ће осигурати њихову свест о могућим ризицима и предностима постизања високог спортског нивоа. Посебно се детету и младој особи не смеју наметати очекивања која нису у сразмери са његовом могућношћу да их испуни.

Општи циљ: унапређен стручни и научно-истраживачки рад у веслачком спорту.

Посебни циљеви:

- унапређен стручни рад у веслачком спорту;
- унапређен научно-истраживачки рад у веслачком спорту;
- подизање капацитета веслачких клубова, уз повезивање са високошколским установама;
- унапређени информациони системи у спорту.

3.6. Међународна спортска сарадња и спорт у дијаспори

Међународна спортска сарадња и спорт у дијаспори је начин јачања националних веслачких интереса кроз афирмацију веслања и креирање индиректне подршке дугогодишњем програму којим ће се остварити директни интереси националног веслачког спорта кроз обезбеђивање успеха на најзначајнијим међународним такмичењима и мобилисање националних ресурса у дијаспори у одговору на нарастале захтеве развоја веслачког спорта.

4. Оперативни аспекти спровођења програма развоја веслачког спорта у Републици Србији

Активности ВСС у текућем олимпијском циклусу. Први и најважнији циљ је учешће веслачке репрезентације Србије на Олимпијским играма, Светском и Европском првенству.

Како би се оставрио тај циљ Веслачки савез Србије ће пружити сву организациону и логистичку подршку репрезентативним веслачима и веслачицама, као и њиховим тренерима у достизању врхунске спортске форме неопходне за постизање наведеног циља.

Паралелно са тим, руководство Веслачког савеза Србије радиће на организационом и техничком унапређењу и подизању Савеза како би ВСС био у реалној могућности да пружи подршку постојећим веслачким центрима и клубовима у Србији, као и помоћ у формирању и развоју нових клубова и регатних центара у перспективи са циљем промоције и масовљења веслачког спорта.

План је да до половине 2022. године Веслачки савез Србије креира и усвоји стратешки план развоја веслачког спорта у Србији за период 2022-2030. године.

У току је и процес предлагања допуне и измене статута ВСС-а којима ће се јасније утврдити статус клубова чланица и критеријуми за избор органа ВСС-а, а процес усвајања би требао да се заврши до краја лета.

Уједно ће се донети неопходни недостајући правилници, док ће се постојећи усавршити у складу са савременим решењима и примерима добре праксе из окружења (прелазак веслача и веслачица из клуба у клуб - регистрације, безбедност веслача и веслачица на води, итд).

У складу са препорукама за рационализацију послова и трошкова Канцеларије ВСС-а план је да се исти смање за 10% односно да буду на нивоу од највише 15% целокупног буџета Савеза. С тим у вези предложиће се систематизација радних места и мотивациони и стимулативни програми за агажоване у Канцлерији Савеза. Тиме ће се ослободити притисак на буџет Савеза који је својим већим делом бити усмерен на подршку и развој репрезентативног јуниорског и сениорског програма / тима, као и на повећање броја тренера и програма стручних едукација намењених њима.

Рационаизацијом трошкова добијена уштеда би се усмерила и на набавку нових веслачких чамаца, весала, ергометара, друге спортске опреме и логистичких превозних средстава, уз стриктне критеријуме и правила код корисења истих.

Ради квалитетније организације и промоције међународних и домаћих веслачких такмичења / регата Веслачки савез Србије ће утврдити будуће. До краја године у Веслачком савезу Србије биће формиран Стручни савет кога ће чинити угледни спортисти, спортски радници и јавне личности приврзене веслању. Стручни савет ВСС-а би био саветодавни орган и подрака руководству Савеза, код реализације стратегије дугорочног концепта развоја веслања у Србији.

Концепт развоја веслачког спорта у Србији за наредних 10 година: У Србији у овом тренутку егзистира 20 веслачких клубова од чега су 18 чланице Веслачког савеза Србије (16 редовних и 2 придружене чланице), док и преостала два чекају пријем у Веслачки савез Србије.

Једни од најстаријих веслачких клубова у Србији су: Бегеј из Зрењанина (1883. годиште), Данубиус из Новог Сада (1885. годиште), Палић из Суботица (1920. годиште) И други. Укупно је у Србији регистровано 450 веслача и веслачица а у свим категоријама, а преко 30 спортиста у свим категоријама и у својим редовима има 10 веслачких клубова.

Женско веслање је присутно у свим веслачким клубовима у Србији. Студентско веслање највише је присутно у Веслачком клубу “Београдски универзитет”.

Буџети клубова су веома ниски и недовољни за озбиљно организовање веслачког спорта који је поредећи се са другим спортовима, с обзиром на потребну инфраструктуру веома скуп.

Поред чамаца и весала, чије чување и транспорт су специфични и захтевни, потребни су и објекти за спровођење тренинга у зимским условима (теретане и спортске сале/хале са свлачионицама), хангар за смештај чамаца, приколице за превоз чамаца и остала спортска опрема и веслачка инфраструктура на води која обухвата пристан са сплавом, чамци за праћење тренинга на води, стварање безбедних услова.

Потребан је дугогодишњи тренажни процес вођен од стране веслачких професионалних тренера и стручњака ангажованих у веслачком спорту, квалитетан

избор младих спортиста пионирског и кадетског узраста како би дошли до задовољавајућег нивоа квалитета међу јуниорима и сениорима.

Веслање није комерцијални спорт те се неретко и мотиви код спортиста губе током година уколико признања за успех не долазе и у виду системски решених стипендија и других припадљности (хранарине, тренерки, патика). Са друге стране, спортисти временом добијају кроз веслање особине које цео свет изузетно цени као што су воља, упорност, јединство снаге и ума, тимски дух, те је ово један од крунских спортова у економски развијеном свету у којем је развијен концепт приватно јавне подршке у финансирању овог спорта, али се развија и у свим другим земљама као спорт од престижа, а видљив је и прати се на свим нивоима у целом свету.

Веслање је један од базних спортова који је спојило традицију и модерно доба човечанства. Отуда се веслање сада грана и на нову дисциплину "costal rowing" која омогућује да се весла рекреационо али и такмичарски на неуређеним токовима река, мора и језера, где дужине нису ограничене на формиране стазе у регатним центрима. То ће ускоро бити такође олимпијска дисциплина.

Тиме се уједно мултипликује могућност да већи број становништва и спортиста користе све доступније туристичке и еколошки чисте дестинације у сврху рекреације и такмичења.

Такође све више до изражаја долази и веслачко такмичење на ергометрима (једна од најнапреднијих коришћених справа за веслање на сувом) на којем се остварује потпуна симулација трка више веслача скифиста и за шта није потребна инфраструктура на води.

Узимајући у обзир наше демографско и стање економије, као и видљиви раст и напредак у свим областима, а посебно у привреди, туризму, развоју и промоцији воденог потенцијала Србије (велике реке и речни токови, природна и вештачка језера), кроз симбиозу спорта и екологије, а у циљу стварања услова за вођење здравог живота пред нас постављамо следеће задатке:

1. Сваких пет година дуплирање броја регистрованих спортиста у веслању у свим категоријама (2025. г. = 900 спортиста, 2030. г. = 1.800 спортиста).
2. Постепени долазак до 30 редовних клубова чланица савеза, који ће имати најмање по 30 регистрованих спортиста, довољан број чамаца и весала и потребну инфраструктуру за континуирану реализацију тренинга и такмичења на води и сувом.
3. Сваки од клубова има на располагању барем два професионална и едукована тренера, неопходном лиценцом за рад са веслачима и веслачицама.
4. Повећање броја сениора и сениорки који се баве врхунским веслањем у Србији и постижу норме за успешно учешће на међународним такмичењима (нпр. 2022. г. = 12 сениора и 4 сениорке; 2025. г. = 20 сениора и 10 сениорки; 2030. г. = 30 сениора и 20 сениорки).

Да би се ови циљеви постигли, неопходно је:

- помоћи постојећим клубовима да ојачају своју организациону структуру, кадровски потенцијал и тренерску базу са бившим веслачима и веслачицама као и спортским радницима блиским веслачком спорту;
- помоћи у осмишљавању модела сарадње са локалном самоуправом, квалитетнијем приступу локалним фондовима и присутном привредом на том подручју како би клубови финансијски и организационо ојачали и имали сигурне изворе финансирања;
- уз стручну подршку и сарадњу са Министарством омладине и спорта, Олимпијским комитетом Србије, Спортским савезом Србије, као и Министарством заштите животне средине, Министарством трговине, туризма и телекомуникације и Министарством просвете, науке и технолошког развоја осмислити модел развоја веслачких регатних центара, који ће уједно функционисати и као редовни веслачки клубови анимирајући спортско чланство из ближњих градова и школа, али и допринети туристичкој понуди тих простора кроз спортска дешавања тј. одржавање регата и веслачких такмицења али и у другим спортовима на води (пример Сребрног језера где је такав почетак направљен, а перспектива је на Книћком језеру у близини Крагујевца где су помаци већ направљени, Језера Палић код Суботице где је већ урађен пројекат центра водених спортова у оквиру кога је планиран веслачки регатни центар, Језера Газиводе и Зубиног потока где су иницијални разговори за формирање веслачког клуба обављени, Завојско језеро код Пирота, Увац и Нова Варош, Вишеград и Дринско језеро у Републици Српској, итд).

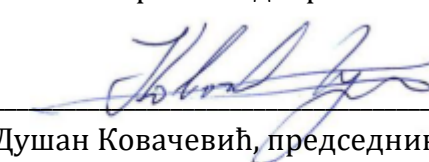
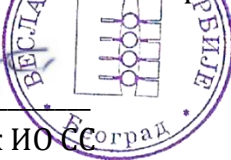
Помоћ и присутност Министарства омладине и спорта у нашем гранском савезу је била веома значајна, да се постигне садашња основа и темељи за будући већи развој, али је обавеза и нас у ВСС да кроз горње циљеве у проналажењу системски прихватљивих решења укључимо што већи део спортске и привредне јавности, осмислимо и докажемо вишестрани интерес свих, целе друштвене заједнице, и тиме покажемо како синергија може позитивно да утиче и убрза напредак.

У свему томе нема места за појединачне интересе, односно лични интереси морају бити интегрисани у спортске интересе и фер плеј кроз принцип: такмичи се, победи и прими честитке, или си побеђен у спортској борби и честиташ оном ко те је победио.

Посебно треба у стратегији развоја осмислити како веслање вратити на универзитете, кроз обавезну едукацију и организацију такмичења између факултета на Универзитетима у Београду, Новом Саду, Крагујевцу, Нишу...

Веслању д.о.о. ојачати темеље и усмерити га на посао организовања домаћих и међународних регата којима се подиже видљивост српског веслања у земљи и иностранству, а тиме и могућност стварања већег профита као важног извора прихода Веслачког савеза Србије.

У име Извршног одбора Веслачког савеза Србије,

Душан Ковачевић, председник ИО ВСС Београд